

Prehodi funkcionarjev in oseb s funkcijo v politični stranki, na katero so bili voljeni ali imenovani, v vodstvene funkcije v državnih in občinskih podjetjih

mag. Irena Prijović, izvršna direktorica ZNS

ZNS in KPK webinar, 20.11.2020

ZDRUŽENJE NADZORNIKOV
SLOVENIJE

Odziv politike na kandidaturo Mišiča za predsednika uprave Luke Koper

www.rtvslo.si, 21.08.2013

Stran: 1
 Rubrika: /
 Žanr: poročilo
 Površina članka: 1 cm²

Erjavec: Če ne bi bil Gašpar Mišič član PS-ja, ne bi bil nikoli kandidat za direktorja Luke Koper

Večina strank meni, da gre za potencialno politično kadrovanje

21. avgust 2013 ob 18:46,
 zadnji posred: 21. avgust 2013 ob 19:22
 Ljubljana - MMC RTV SLO/STA

Na morebitno imenovanje Gašparja Gašparja Mišiča na čelo Luke Koper so se odzvali tako predstavniki koalicije kot opozicije. Večina meni, da bi pri tem šlo za nič drugega kot politično kadrovanje.

Gašpar Mišič ne bo več sekretar ... gre na vrh Luke Koper ali v DZ?

Zunanji minister in predsednik DeSUS-a Karl Erjavec je po zasedanju zunanjih ministrov EU-ja o Egiptu v Bruslju pojasnil, da Gašpar Gašpar Mišič ne bi bil nikoli kandidat za predsednika uprave Luke Koper, "če ne bi bil član PS-ja, poslanec DZ-ja oz. zdaj odstopljen državni sekretar v kabinetu predsednice vlade".

Njegov odstop z mesta državnega sekretarja v kabinetu predsednice vlade je po mnenju Erjavca povezan z njegovo kandidaturo za predsednika uprave Luke Koper. V tem primeru gre po njegovih besedah za politično kadrovanje in odstop z mesta državnega sekretarja tega ne spremeni, "zlasti, ker sam trdi, da se bo, če ne bo imenovan, vrnil v državni zbor, torej v politiko".

Karl Erjavec meni, da imamo v Sloveniji druge primernejše osebe, ki so sposobne dobro voditi koprski pistarskiče, kot Gašpar Gašpar Mišič. Foto: Babo

Odziv premierke na imenovanje Mišiča za predsednika uprave Luke Koper

Večer, 27.08.2013

Stran: 2
 Rubrika: V žarišču
 Žanr: poročilo
 Površina članka: 660 cm²

Mišič: Da bi bila premierka ponosna

Igra živcev in preigravanj v Luki Koper končana z zmago Gašparja Gašparja Mišiča. Odločil predsednik nadzornikov Klobas. Bratuškova zgrožena, a kaj bo storila?

**UROŠ ESIH
 MATIJA STEPŠNIK**

Na kuncu je vendarle zmagal Gašpar Gašpar Mišič, donedavnega državni sekretar v kabinetu premierke Alenke Bratušek. Po maratonski seji nadzornega sveta Luke Koper se je odvil scenarij, ki smo ga kot najverjetnejšega v Večeru napovedali že prejšnji teden. V nadzornem svetu je prišlo do preglaševanja. Mišič se je na direktorski stolček prebil s petimi glasovi, odločilen pa je bil glas predsednika nadzornega sveta Dina Klobasa, čeprav se je ta izmotal, da je bil "odločilen vsak".

"Imam priložnost, da se dokazem tako politiki kot vsem drugim, da lahko tudi gospodarska družba v

Za Gašparja Gašparja Mišiča je odločilen glas prispeval predsednik nadzornega sveta Dino Klobas (levo). Ob njem dosedanjí predsednik uprave Bojan Brank, ki ni dobil sadošnje podpore. (FPA)

Kaj je lahko problem pri direktnem prehodu 'političnih funkcionarjev' v uprave državnih družb?

- **Pritiski 'politike' na nadzorne svete pri imenovanju uprav**

Pri direktnem prehodu funkcionarjev in oseb s funkcijo v politični stranki, na katero so bili voljeni ali imenovani, v funkcijo člana organa vodenja družbe s kapitalsko naložbo države, je velika verjetnost za nastanek okoliščin, ki v postopku imenovanja novega člana organa vodenja vplivajo na objektivno presojo članov nadzornega sveta, saj so le-ti lahko predmet političnega vplivanja na njihovo neodvisno odločanje.

- **Kasnejši pritiski 'politike' na imenovane uprave**

Velika verjetnost za nastanek okoliščin, ki predstavljajo politično vplivanje nanje in na njihove vodstvene odločitve (zaposlitve, nakupi, izbor izvajalcev, pokroviteljstva, drugi posli,...), kar povečuje korupcijska tveganja in jim otežuje izogibanje kakršnemukoli nasprotju interesov v družbi, ki jo vodi v skladu s 38.a členom ZGD-1 in 59. členom ZSDH-1.

Kakšne so rešitve za te probleme?

Mednarodna dobra praksa

OECD smernice za preprečevanje korupcije in integriteto družb v državni lasti

Varovala za zagotavljanje avtonomije in neodvisnega odločanja ter izogibanje nasprotjem interesov:

- splošno **pravilo obdobja ohlajanja** za nekdanje politike - 'cooling-off period'
- preverjanje **strokovnih kompetenc** in **odsotnosti nasprotja interesov**
- upoštevanje najvišjih standardov pri zaposlovanju in nadzoru članov organov vodenja in drugih članov posloводства teh družb, ki bi morali biti **imenovani izključno na podlagi poklicnih meril**
- posebno pozornost pri upravljanju nasprotij interesov in s tem povezanimi **prehodi akterjev med javnim in zasebnim sektorjem** (znane tudi kot prakse 'vrtljivih vrat' – t.i. 'revolving door').

Kakšne so rešitve za te probleme?

Domača dobra praksa

1. NAMEN DOKUMENTA

V Sloveniji se srečujemo z mnogimi očitki glede kadrovanja uprav. Najpomembnejši očitek morda ustvarja sliko medsebojno povezanih uprav in nadzornikov, ki nestrokovno ter na podlagi političnih meril izbirajo člane uprav, ki se tudi pogosto menjajo, njihovi mandati pa včasih trajajo rekordno kratko. To seveda velja predvsem za družbe, v katerih je država edini ali največji delničar. Pogoste menjave najvišjih vodilnih v družbah pa niso dobre ne za delničarje in druge deležnike ne za družbo samo.

Politiizacijo in zasledovanje parcialnih osebnih interesov pri kadrovanju uprav je treba preseči s postavljanjem strokovnih meril izbora in strokovno vodenimi postopki selekcije kandidatov, ki bodo članom nadzornih svetov omogočali utemeljitev njihovega izbora in izvajanje dolžne skrbnosti glede kadrovanja uprav. Strokovno vodeni postopki in merila kadrovanja so tudi v interesu izbranih kandidatov, saj odvrtačajo morebitne dvome v njihovo strokovnost in reference ter v ustreznost njihovega izbora.

Priročnik **ne vsebuje opredelitve posameznih kriterijev**, opozarja pa na poklicna merila in vnaprejšnje določanje teh kriterijev.

PRAKTIČNI NAPOTKI ZA NADZORNE SVETE PRI KADROVANJU UPRAV

ZDRUŽENJE NADZORNIKOV
SLOVENIJE

za učinkovito korporativno
upravljanje

Kakšne so rešitve za te probleme za nadzornike državnih družb?

Domača zakonodaja: 21.(3) člen ZSDH-1

SDH ne sme glasovati za:

- kandidate za člane nadzornih svetov družb, ki **imajo ali so v zadnjih šestih mesecih imeli funkcijo v politični stranki, na katero so bili voljeni ali imenovani** in
- osebe s funkcijo, ki je po ZIntPK, po ZSDH-1 ali drugem zakonu **nezdružljiva s članstvom** v nadzornem organu ali organu upravljanja gospodarske družbe in ki take funkcije **niso opravljali v preteklih šestih mesecih.**

Kdo so osebe s funkcijo v politični stranki, na katero so bili voljeni ali imenovani po 21.čl.ZSDH-1?

- Gre za kriterij, ki določa **krog oseb, ki imajo 'izvršno funkcijo' v političnih strankah.**
- Ker imajo **politične stranke v statutih to zelo različno urejeno**, jih definicija iz ZSDH-1, ki opredeljuje 'funkcijo v politični stranki, na katero so bile voljene ali imenovane', ustrezno zajema glede na namen kriterija.
- Tako **ne obstaja splošna razlaga tega kriterija**, saj se le-ta **presoja za vsak primer posebej glede na funkcijo posameznika v politični stranki in glede na določbe statuta stranke.**

Nezdružljivost funkcij - kdo so funkcionarji po ZIntPK?

- **poslanci državnega zbora, člani državnega sveta,**
- predsednik republike, predsednik vlade, generalni sekretar vlade,
- **ministri, državni sekretarji,**
- sodniki ustavnega sodišča, sodniki, državni tožilci,
- funkcionarji v drugih državnih organih in samoupravnih lokalnih skupnosti (v nadaljnjem besedilu: lokalne skupnosti),
- poslanci iz Republike Slovenije v Evropskem parlamentu, kjer njihove pravice in obveznosti niso drugače urejene z akti Evropskega parlamenta in drugi funkcionarji iz Slovenije v evropskih institucijah in drugih mednarodnih institucijah,
- bivši funkcionarji, dokler prejemajo nadomestilo plače v skladu z zakonom, ter
- funkcionarji Banke Slovenije...

Kakšne so rešitve za te probleme za člane uprav in posloводства državnih družb?

Zakonodaja: ZSDH-1 tega za uprave in posloводства NE ureja!

Domača dobra praksa – dopolnitev s priporočilom ZNS

ZNS priporočilo: Enaka strogost za člane organov vodenja kot to velja za člane organov nadzora po ZSDH-1

Če so to kriteriji za glasovanje SDH in s tem za **kandidate za člane nadzornih svetov** družb s kapitalsko naložbo države, ki nimajo izvršne funkcije in pooblastil vodenja poslov v teh družbah, potem je še toliko bolj pomembno, da se ti kriteriji **upoštevajo in spoštujejo tudi pri kandidatih za člane organov vodenja družb** s kapitalsko naložbo države, ki o sredstvih družbe odločajo in vodijo posle družbe.

Kako naj člani NS pristopijo h kadrovanju?

Domača dobra praksa

Priporočilo ZNS za zagotavljanje avtonomije in neodvisnega odločanja ter izogibanje nasprotjem interesov

- **vneprejšnje določanje kriterijev** za kandidate za člane organov vodenja družb s kapitalsko naložbo države.
- **upoštevanje poklicnih meril** kot so primeroma strokovnost, delovne izkušnje v primerljivih družbah, osebno integriteto in sledljivo poslovno uspešnost.
- **upoštevanje kriterijev** iz 21. člena ZSDH-1, **ki ne omogočajo kandidiranje funkcionarjem in osebam s funkcijo v politični stranki**, na katero so bili voljeni ali imenovani, brez upoštevanja ustreznih varoval (šestmesečnega 'obdobja ohlajanja' od prenehanja teh funkcij in nezdružljivosti funkcij).

Smiselno enako bi moralo veljati tudi za organe vodenja in nadzora družb s kapitalsko naložbo samoupravnih lokalnih skupnosti (občinska podjetja).

Kakšne so rešitve, ko ste predmet vplivanja – političnega ali tretjih oseb?

Domača dobra praksa: Protokol ZNS in KPK

Kakršnokoli izvajanje **političnih in drugih pritiskov** ter neetično **vplivanje na neodvisno odločanje članov organov vodenja in nadzora** je potrebno ustrezno razkriti in ravnati v skladu s **protokolom ZNS in KPK**.

Samo na tak način lahko varujemo **osebno integriteto** in ustvarjamo **etično kulturo** v našem gospodarskem prostoru.

Vaša vprašanja in komentarji

ZDRUŽENJE NADZORNIKOV
SLOVENIJE

za učinkovito korporativno
upravljanje

KPK

REPUBLIKA SLOVENIJA
KOMISIJA ZA PREPREČEVANJE KORUPCIJE
VLADAVINA PRAVA | INTEGRITETA | TRANSPARENTNOST